

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D'UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fòra de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

NÚMERO EXTRAORDINARI
 DEDICAT A SES
FIRES Y FÈSTES DE PALMA.

S'envian es números a domicili, tant a dins Ciutat com a ses Viles, pagant per adelantat a s'Administració (Cadena de Cort n.º 11), 1 pesseta a conta de 16 números.

SA TORNADA.

(CUADRO DE COSTUMS.)

Premiat amb accessit en el Certàmen de L'IGNORANCIA.

Lema:
Que Déu protejesca à Mallorca.

No lluny de sa platja y à baix d'un coster, s'hi tròba un llogaret, qu'ara no me recòrda es séu nòm; però si sé que no tindrà més de cent cases, escampades totes elles, ensá y enllá. Cada casa té es séu corralet amb conís y galines, qu'hey campan arreu. Una Iglesia no molt gran, amb un campaneret alt y puntiagut es lo més notable des pòble. Amellés, oliveres, garrovés y auzines s'hi veuen apiñats y fènt ombra per aquells enrevòlts. Guardés de xòts y de bous pasturan per allà guardats per un pastoret, que desyara déxa sentí ses alegres nòtes des fabiòl. De tant en quant passa qualque carro de traginé, amb so carreté adormit. Estòls d'aucells cercan busques de ses païsses, per compòndre es nius ahont han de nodrí es séus petits. Es perfums de sa platja se confonen amb sos de ses flòrs à sa sortida des sòl. Ses ones ralonéres de la mar, jamegan tranquiles y acompassades à dins son brés d'algues y cada onada apar que bèsi, en reverència, es pèus d'aquest pòble pacífich y honrat, axò es es retaulo. Un cèl puríssim, un sòl brillant y una naturalesa poètica y sencillíssima li fa sa vasa.

Un hermós decapvespre des mes de Matx, s'en venia daxo, daxo, per sa carretera un pòbre soldat magre y esgrohit, plè de pols y de suò; sa séu mirada era sa franquesa personificada. Era alt y ben tayat. Cap creu li adornava son pit, sòls à un trau de sa blava *chaquetilla* hey duya un ram de sempre-vives; era una recordansa de sos amors.

—Jo no sé, (deya es soldat parlant petit y caminant fatigós), jo no sé com podré dí à mumare: Jo som es vòstro fíy, y à sa méua estimada; jo som es téu es-

timat, perque fa sèt àns que vatx dexá sa méua benvolguda pátria, y s'añoransa y sa fatiga han trasmudat mon semblant. He regat sa méua sanch per sa defensa d'Espana, y per ella he esposat cent vegades sa méua vida... Ja fa cinch àns que no he tengut nòves de ningú y me tèm es trobarmè amb dues desgracies...

Es séu cap era un remolí d'idées pavoroses y funestes.

Es sòl se ponía per derrera Galatzó y ets aucells el despedían amb dolsos cants, ses estrelles comensavan à brillá, y es grins amb sos séus jiscos alegravan sa quietut des camp. Es segadós acabavan de fé lluhí sa faus per entre ses espigues d'òr, méntres qu'ets homos fòra capèll y ses dones posantsè ses faldetes de daus, responian amb una oració al toch d'Ave-Maria que señalava sa campana de l'Iglesia; y sa lluna clara y blanquíssima mirava embabayada es delitós paysatge que s'estenia à sos pèus.

Axò era, quant es soldat descubria es campaneret des recó ahont va néxa y ahont guardava ets séus més preuats tresors.

Quant es soldat arribá à la vila, son coret li batía amb fòrsa y ets séus uys despuntavan lo que callava sa lléngo. Preguntá à un atlòt alegre y atxarovit per sa mare y per sa séua estimada, y s'atlòt li contestá que sa mare estava malalta y que sa séua estimada estava per à casá.

Amb aquestes nòves, caygué desfallit y concirós baix d'una creu de pedra qu'estava à s'entrada de la vila.

Tothom el creya mòrt; es Vicari havia oferit unes quantes misses per sa séua animeta. Sa séua mare cada véspre y dematí resava per éll, y d'ets séus uys axugava una gròssa llágrima. Son fíy era s'única esperansa, pues qu'era son fíy únich. Ademés, era viuda y pòbre. Un altre fíy que tenía, li morí es cap d'un parey d'àns que s'altre havia partit à la guerra.

En Miquèl, qu'axí nomía es soldat, va resòldre. ántes que tot, aná à cas Vicari per demanarli de consej.

Es Vicari era un homo de bé à carta cabal, era aficionat à sa cassa, sense ol-

vidá jamay, per axò, ets séus sagrats devers. Sa séua paraula era dolsa y cariñosa, y sa séua má caritativa era es consòl de sa desgracia. Sa séua cara no desmentia qui era éll; uys gròssos, front ampla y una boca que sempre feya sa mitja. Era un homo franch y natural. Era d'Artá, y amb axò queda dit tot.

Quant En Miquèl entrá à cas Vicari, el trobá assegut à una cadira amb asiento de cuyro y llegit un llibre de novenes.

—Señó Vicari, (digné després d'havé saludat), jo som En Miquèl, es fíy de na Francineta; avuy he arribat....

—¿Còm? (contestá es Vicari estorat y obrint uns uys còm à salés), y ta mare, y tois te creyem mòrt! y còm axí? Jo te vetx y no'u crech.

—Señó Vicari, ley contaré tot més envant, lo que impòrta es sèbre que fa mumare, he sabut qu'está malalta, y...

—Sí, fíy méu, ha estat molt mala, fa vuyt dies que la sacramentáren; però, gracies à Déu, va milloreta y d'uns quants dies à n'aquesta banda apar que vaji més xalésia.

—¡Ay, quin pès m'ha llevat de demunt! (exclamá En Miquèl); jo apòsta he vengut per demanarli si trobava d'anarla à veure, però....

—Has fèt bé; ta mare no está per rèbre aquest esglay de còp en sèch. Jo ley diré mica à mica y no li farà tant de cás. Ara per ara, romandrás aquí y soparás à sa taula, mentres que jo, amb escuses d'anarla à veure li diré qualque coseta.

Amb axò agafá es capèll y partí tot gojós, esperimentant uns d'aquests plahers que senten ses ánimes grans quant van à doná una bona nòva.

Mentres tant En Miquèl mitx embadalit murmurava entre dents:

—¡Alabat sia Déu!

Ses paraules des Vicari havian calmat un poch sa tempestat que bolliá dins es séu front, sa séua cara s'animá, y es séu còr respirava dins un ayre més pur.

Es Vicari arribá à sa casa d'En Miquèl, qu'encara que pòbre, era molt neta, trobá espèsa sa pòrta y desde es portal demaná s'hi porian entrá.

—¿Qu' es vostè? ¿Quin seyal per aquí à n' aquestes hores? (digué una veyeta mentres despenjava un llum de cruyes des *pagés*, y dexava sa filoua à demunt un bufet.)

—Passava y m' he volgut aturá per veure que feya sa malalta.

—Ell va milloreta, entr y la veurá tan xalesta.

Es Vicari entrá à una cambra, ahont no hey havia més qu' un llit entorcillat, una cadira verde, y un cuadro de La Sanch, penjat à una paret blanca com la néu.

Es llansòls y coxinéres des llit, feyan una oloreta de bugada que donava goig.

Sa malalta, com se suposa, era sa mare d' En Miquèl, era una dona d' una cinquentena d' anys, però parexia que n' tenia més à causa d' ets sentiments y de ses pénes qu' havian fét mélla à sa séua cara; ademés sa malaltia l' havia desfigurada tant que no s' assemblava de quant son fiyet havia partit à la guerra.

—Bòn véspre Francina, (digué es Vicari méntres s' asseya à sa cadira des capsal des llit.) ¿Com te tròbes? ¡Ell pareix que trèus faves d' olla!

—Sí señó, gracias à Déu, (contestá sa malalta.)

Es Vicari li prengué es pols, y exclamá:

—¡Axò va bé!

—¿Heu tròba, señó Vicari? (afagí sa veyeta que cuydava sa malalta.)

—Qu' es pens, seguí dient na Francina, suara acabam de passá el Rosari y l' hem oferit per ses animetes des méus dos fiyets.

Y méntres qu' axò deya dues llágrimas com dues perles corrian per sa séua trista y llastimosa cara.

—Bòno, ara no es hora de pensá amb axò, (digué es Vicari); ademés, jo estich en sa máxima de qu' En Miquèl es viu. Vènen tantes notícies capjirades, y jo n' he sentides contá tantes. ¡Vaja, no sé que me diga!

Un raitx d' esperansa il-luminá, per un instant, sa mirada de na Francina, més de pronta s' enfosquí quant digué:

—Fá cinch anys que no he tengut nòves d' ell, un compaany séu escrigué que havia mòrt d' una bala.

—Bé, tal vegada aquest compaany l' havia prèns per un altre ó qui sab!...

—Quant es cans lladran qualque cosa hey ha, (respongué sa malalta amb veu plorosa y desconfiada.)

—Tot pòt essè, però tròb molt estrañy que no t' hajan enviat sa fè de mòrt que tantes vegades has demanada. Jo sé.....

—Si sab rès heu diga, (cridá sa veyeta.)

—No sé rès, però es cò pòques vegades s' engana. Jo sé d' un soldat que feya molts anys que l' tenian per mòrt y llavò comparagué de còp descuyt, y no seria d' admirá qu' en Miquèl.....

Sa malalta y sa veyeta no l' dexáran acabá exclamant:

—¡Si fós vè, Sanch Preciosa!

—Bòno, (digué es Vicari), jò frís, demá tornaré à veurervós. Comanamhó à Déu.

Y méntres que s' en anava depositá una moneda de plata à demunt es bufet, sense que ningú heu notás.

Es en vá dirvós que, en tota sa nit, na Francina y sa veyeta no aclucáren la vista, rallant de sobre lo que deya es Vicari, y fènt promeses à La Sanch y à la Mare de Déu de Lluch si tornavan veure En Miquèl viu.

Y. G. MIR.

(Continuará.)

SA CONQUISTA DE MENORCA.

1232.

CODOLADA.

Premiada en el Certámen de L' IGNORANCIA.

Lema: ¡Dits, dits! va dí s' organista.
(Mot vulgá.)

NOTA. Aquesta *Codolada* històricament en tot s' ajusta à lo que des mateix fét contan ses cròniques: Capítols 45, 46 y 47 de la de *Marsili* y §. 117 c. 123 de *La Crònica del Rey*.

I.

Ara sentiréu à dí
De com axí,
Després qu' hagué conquistat
Tota Mallorca,
Se va fé séua Menorca
De lo més bé
El Rey En Jaume primé:
(¡Fòra capéll!)
Per tercera vegada, ell
Venía à Ciutat,
Y encara no hagué arribat
A Pòrto-Pí,
Li sortíren à camí
Tots alegrants
Hòmos, dones, véys, infants,
Fins à n' es pòrt.
Ses trompes sonavan fòrt
Dins ses galeres
Que mostravan de senyeres
Gran colorayna.
El Rey, fins à l' Almudayna
Victorejat,
S' en hi vengué acompanyat
De tanta gènt:
També per més honrament
Eran allá
Y el váren acompanyá
Los cavallers,
Del Hospital y 'ls Templers
De la Ciutat.
A pòch témps d' havè botat
El Rey en tèrra,
S' hi acostá En Ramon Sèrra,
Comenador
Del Temple, y li diu:—Señor,
Si vos voleu,
Bellament ara faréu
Bòna conquista;

Tan avinent may s' es vista
Altres vegades:
Ses tres galeres armades
Amb que arribau,
Trameteules, si vos plau,
Cap à Menorca;
Digan que sou à Mallorca
Amb molt gran hòst,
Que ja ho tenuu tot dispòst
Per anarhi;
Que si élls se vòlen rendí
No hey aniréu,
Sí que à bòn grat los prendréu
En vassallatge,
Més que si no, gran dampnatge
Los ne vendrá
Si fan qu' aneu vos allá
En sò de guerra.
Diu el Rey:—¡Que'm plau, En Sèrra,
Axò que deys!
Prengam ara 'ls bòn conseys
De qui 'ls pòt dar.
Don Assalit de Gudar,
¿Qu' hey trobau vos?
—Señor, molt valenterós
Jò hey aniré.
—¿Y vos, Bernat? (1) Jò també
Tròb qu' axí s' fassa.
—¿Qu' hey deys vos, Don Pere Maça?
—Dich jò, Señor,
Que molt bòn guaany y honor
N' haurém axí.
—Bé donchs; demá dematí
Ja partireu:
Cadascun comandareu
Una galera;
Mentrestant, jò al Cap de Pera
M' en aniré,
Y tals còses ja hi faré
Que bé 'us ajut.
Señalaréu es tribut
Que 'us aparezca,
Y Menorca 'm regonesca
Per son señó:
Feys vení Don Salamó
Sia ahont sia,
Y éll qu' entén d' algaravía
Aquí escriurá
Ses que vos n' hen de portá
Per convinensa
Lletres méues de creensa
P' els menorquins;
Que, en parlá de sarrahins,
Ja hey som de tot,
Y 'm plau de dí aquell mot
«May m' han sonat
Que tantost no haja ballat.»
¡Tot sia llést,
Bòn viatge, y tornau prést!

II.

L' endemá, à punta de dia,
Ja s' en partía
S' estòl, del pòrt de Mallorca
Cap à Menorca.
Eran bònnes marineres
Ses tres galeres;
Prést anavan amb mar bella
A Ciutadella.
Tan bòn punt que fondetjavan,
Trompes sonavan;
El Rey, méntres tant, ja era
Al Cap de Pera.

Quant els moretons d' allá
Váren veure fondetjá

(1) En Bernat de Santa Eugènia.

Ses tres galeres,
 ¡Ni si fossen tres grans féres!
 Tots tremoláren;
 A fé grans crits se posáren
 Y molts d' esglays;
 Tot eran gamechs y jays!
 Per sos carrés:
 Tot era amagá doblés
 A dins cadufes:
 ¡Guésseu vist calsons amb bufes
 Tacats d' humit!
 Tothòm se veyá esvahit,
 Catiu ò mòrt.

A la fi, cap à n' es Pòrt
 Féren l' aguayt
 L' Almoxerif y l' Alcayt
 Y 'ls hòmos véys:
 —¿De qui son aquells vaxells?
 ¿Qui vos envia?—
 Respongué en algaravía
 Don Salamó:
 —Don Jaume, Rey d' Aragó:
 Venim apòsta
 Per fervós una propòsta
 Que à tots atañy.—
 Axí parlá el torcimañy,
 Y els sarrahins
 Fént capades y emblavins
 Bé saludáren
 Y à entrá prést los convidáren
 Dins la Ciutat
 Amb tota seguredat
 Per fér honor
 Y reverència al señor
 Que 'ls enviava.
 L' Alcayt à los séus cridava:
 —¡Armes en tèrra!
 Qu' ara no 's tracta de guerra
 Sinó de pau:
 Una ténda apareyan
 De draps ben fins,
 Matalassos y coxins
 Per sèure blans.—
 Diguéren los cristians
 Que no entrarian
 Dins Ciutat, fins que 'ls haurian
 Dit s' embaxada.
 —Axí sia, si 'us agrada;
 Prést arrambau
 Y digaumós, si vos plau,
 Lo que mos duys.—
 Tot oreyes y tot uys
 Ja se posavan;
 Sens pipelletjá escoltavan
 Lo que llegia
 Don Salamó, que volia
 El Señor Rey.
 Quant hagué acabat, un véy
 Ceyut, ruat,
 Digué:—Bòno: hem ascoltat
 Lo qu' heu llegit:
 Si trobau, aquesta nit
 Hey pensarém,
 Y demá vos donarém
 Clares respòstes,
 Mentrestant, còm amichs hòsts,
 Veniu, anem,
 Y tot plegats soparém
 Aquesta nit.—
 —No pòt sè, (Don Assalit
 Los respongué;)
 No entrarém dins cap carré
 Abans de sèbre
 Si ó no vos donau á rèbre.—
 —¡¡Válgam Alá!!
 (Un altra véy s' esclamá,)
 ¿Qu' es lo que vetx

Allá, de part de llebetx,
 Al Cap de Pera?
 ¿Qu' es aquella fogatera
 Tan escampada?—
 Es cristians amb una uyada
 Varen entendre
 Qu' es fòchs, qui los feya encendre
 Pròu era el Rey:
 Y En Serra va dí á n' es véy.
 —Tot aquell fòch
 Vòl dí' qu' el Rey ja 's al llòch
 Assenalat,
 Esperant que 'n' será estat
 De l' embaxada:
 Tota l' hòst apareyada
 Ja deù tení
 Per vení totduna aquí
 Si s' es mesté;
 Quinze ó vint mil son ben bé...
 —¡Ay, ay, ay, ay!
 (Se posá á cridá aquell jay,)
 ¡Anem, anem,
 Y es nòstro consej tendrém
 Ara totduna!—
 Que no porían dí' pruna
 Tots s' en anavan,
 Fént manades, y 's gratavan
 Fòrt es clotell.
 Just quant en es séu vaxell
 Volia entrá
 En Sèrra vejé arribá
 Cuytosament
 Macips amb un bòn present
 De part dels véys:
 Deù vaques amb sos vadélls
 Los enviavan;
 Llavò també los menavan
 Uns cént moltos;
 De gallines y capons
 També un sens fi;
 De pá blan y bòn ví
 Tant ne volguéssen,
 Suplicantlos qu' heu prenguéssen
 Per amistat
 ¡Pensau quina faredat
 Los degué sè;
 Es pòch qu' afiná primé
 Aquell tan véy!

Còm de facto, engiñy del Rey
 Aquell fòch era.
 Arribat al Cap de Pera
 Devés sòl pòst,
 Ell rèya esclamant:—¡Bélla hòst!
 Sis cavallers,
 Un escut, cinch escuders,
 Y deù criats;
 Quatre cavalls esbrahonats
 De corredissa,
 Y per no está sense missa
 Un clergue véy...
 ¡Mirau bé quina hòst de Rey!
 (¡Y grans riayes!)
 Amb brosta y manats de fayas
 Enceneu fòchs,
 Barons, per tots aquests llòchs;
 ¡Cremau en gran!
 Y 'ls menorquins pensarán
 Que açi tenim
 Tan gran hòst, que si esvahim,
 ¡Valga 'ns Déu, val!
 No 'n romandrà d' ells señal,
 Ombra ni fita.
 Bé mereix romandre escrita
 Gesta tan gran
 En es llibre ahont se dirán
 Los nòstros fèts.—

Totduna qu' estáren llèsts,

Criats y barons,
 D' encendre aquells fogarons,
 Llavò soparen
 Y en santa pau reposaren
 Fins l' endemá.
 ¡Si haguéssen pogut guaytá
 Los menorquins,
 Y veure 'u de part dedins!...

III.

Al s' endemá dematí,
 Féta oració,
 Tocáren comparació
 Altra vegada
 Es qui duyan s' embaxada
 D' es menorquins:
 Eran bé trescens sarrains,
 Tot lo milló
 De s' illa, l' Alcayt majó
 Y es seu germá.
 L' Almoxerif va parlá
 Digué tals mots:
 —Cristians, jò en nòm de tots
 Parl y vos dich
 Que al Rey volem per amich
 Y per Señor;
 Que sia amb lo séu való
 Nòstra defènsa,
 Y axí escriguém convinènsa
 Per aturá
 Es fé creixa ni minvá.
 S' añal tribut.
 Per tota s' illa hem tengut
 Males añades,
 Y ses tèrres qu' hem conrades
 Donan pòch grá:
 Tenim molt pòch bestia
 Des grás y bò;
 Però, amb tot y amb axò,
 Vos oferim
 Sense mirá gayre prim
 Y de bòn grat,
 Tres mil corteres de blat
 Nèt y dins saques;
 També donarém cént vaques
 De pèl lluhentes,
 Y de més à més cinchcentes
 Cabres y oveyes.—
 Arrevexinant ses céyes
 Uns marnulavan
 Y altres deyan que trobavan
 Qu' allò era molt.
 —Don per fét axò qu' escolt,
 (Digué en vèu alta
 En Sèrra;) no més hey falta
 Just una còsa
 Que si en es tracte no 's pèsa,
 No l' admetem:
 Des vòstro castell volem
 Y la Ciutat
 Que n' hi doneu potestat
 Al Señor Rey.—
 —¡Axò es massa! (digué un véy
 Parlant esmús.)
 —¿Es massa?... no 'n parlem pús:
 Ja partirém
 Y à n' el Rey heu contarem,
 Que allá 'ns espera.
 —¡No, no, no, de cap manera!
 (L' Alcayt va dí,
 Més plè de pò qu' un coní,)
 No vos n' aneu;
 Farém tot lo que voldréu;
 Nòstros som pòchs.
 Y encara ténch aquells fòchs
 Massa presents:
 Alfaquí, escrivíu corrèns
 Tot lo qu' hem dit,

Y quant heu tendrém escrit,
Per l' Alcorá
Jurarém tots ben servá
Lo convengut.—
Encara à n' aquell tribut
Hey fé afagi
En Gudar à l' Alfaquí
Doscénts besants
A nòlit, p' els navegants
Qu' allá anirían
Y à Mallorca s' en durían
Es bestia;
Y per fi, los va obligá
A fér entréga
De dos quintás de mantéga
També cad' any.
Axí, per pò de més dañ
Heu otorgáren,
Y llavò tots heu juráren
D' en un en un.
Bé n' hi havia qualcún
Que duya mosca,
Però, ay! à entrada de fosca
De cada dia,
Més encésa resplandia
Sa fogatera
Per devés es Cap de Pera,
Que féya pò.

Cinch dies després d' axò,
Cada galera
Arribava al Cap de Pera
Amb los missatges:
Al Rey enviáren patges
Que li dirían
Còm élls arribats havían
Lléts de quefés,
Y duyan als missatgers
D' els menorquins.
Totduna amb cobertors fins
El Rey maná
Tota la casa adorná,
Y enjoncarla
De fonoy; endiumenjarla
Lo que 's podia
Ja que per allá no hey havia
Clavells ni ròses,
Y havían duyt pòques còses
De la Ciutat.
Quant el Rey s' hagué posat
Sa vestidura
Que tengué amb més brodadura,
Just llavò entravan
Es missatges qu' arribavan
D' els tres vaxells:
L' Almoixerif y cinch vélls
Amb el germá
Del Alcayt váren entrá,
Y el saludáren;
En tèrra s' ajonoyáren
Molt humilment,
Y li féren parlament
De còm axí
Tots el volían tení
Per son señor
Demananlí per favor
Que de tribut,
Admetés es convengut
Y en fós contént.
Digué el Rey alegrement:
—Ben venguts siau;
La vòstra paraula 'm plau;
Sí que per ohí
Lo que 'ns haviau de dí,
Véys qu' hem dispòst
Rebrervós ben lluny de l' hòst
Amb tota pau.
Comenador, recomptau
Lo qu' heu tractat.—

Don Ramon Sèrra aviat
Li hagué dit
Tot lo que s' havia escrit;
Y el Rey digué
Que per consejarsé bé,
Los menorquins
Sortíssea d' allá dedins
Just un moment.
Llavors, mostrantsé contént,
Digué:— Barons,
¡Fòra deliberacions!
¡Que més voiem
Si tan bé guañada havem
Tan bona tèrra,
Sense despèses ni guèrra,
Gracies à Déu?—
Llavò el Rey carta los féu,
Y segellada,
Los fé entrar altre vegada
Y los digué
Que en tot hey venia à bé,
Y 'ls despedí.

Ara ja heu sentit à dí
Còm després d' havé guañat
Tota Mallorca,
Se va fé séua Menorca
De lo més bé
El Rey En Jaume primé
De perdurable memòria.
¡Qu' el vejem tots à la glòria!
Amen Jesús.

MIRANUS.

CARTA SEGONA. (*)

12 Setembre de 1881.

Amigo Tòfol: Ses còses van de lo milló; pensa tú qu' es cap derré ja firám. Aquesta *Fira*, no crègues que se perllongás per causa de ses eleccions, sinó perquè dins es Setembre comensa sa temporada des buñòls, y axí no podrán dí que sia fruyta fòra témps. Llavò hey ha males lléngos que xarran sobre si es metges han tengut interés en dú tot es *tango à la Pursiana* y en fé sa bulla es vespres, à fi de qu' es fireros y festés apleguin un bon esplèt de costipats y pulmonies, y qualche cap romput à s' *escalinata* de su ran *allò* que se diu es *palco del Real*; però jo, per lo que puga essé, hey vatx amb capa y me retir pòsta de sòl.

¡Homo de Déu! s' Exposició de Belles Arts será de veure; à l' hora d' ara ja ténen la mitat de retaulos penjats, y s' ha d' inaugurar aquesta setmana, (no se sab quin dia.) Diuen si sa Comissió encarregada d' aquest ram rebrá un diploma (qu' es un mót de lletra per s' estil d' una Bul-la) en memòria de sa bona direcció y gran activitat qu' ha demostrada. Es pintós mallorquins han fét lo qu' els ha sortit: jo no 'u enténch gayre, però es

(*) Sa que veureu autografiada en aquest mateix número havia de havé sortida en es de disapte passat, però no hey va quebre.

Saló de sa Diputació m' assembla un *Fomento* un poch més espayós qu' *allò* de baix des Born. Ets escultorets no han anat de bròu; han pensat que los trèu més fé canalòbres y capsaleres de *pacotilla*, qu' estudiá un' estátua de bondeveres per..... una medalla. No parlam d' Arquitectura perque, à Mallorca, aquesta señora no se coneix per Bella Art.

Sobre sa distribució de prèmis des *Certámen* han resòlt no torná à n' es Teatro, per pò d' un' altra *Calderonada*: demá dins es Saló des Diputats n' hi prendá còm à una tafona, perqu' hey *farán oli*.

Per bon comensament ahí féren una mica de funció à 'La Seu; no sé si vá essé amb rogatiya, però torná plòure de tal mòdo que suprimiren sa de sa Plassa de *Tòros*. No pensava dirté qu' aquests ja n' havían fét élls amb élls y abans d' hora y que s' en morí un. ¡Déu mos alliber de desgracies més gròsses!

Es vespre, à la *Pursiana* tampoch hey hagué *fòchs artificials*; axò degué essé perque aquests fòchs serán lo ménos *artificial* de ses *Fèstes*. No cal dí que casi totes ses *barragues* estavan desèrtes, amb ses cadires acaramullades, lo mateix qu' es cuartos d' ahont s' en han duyt un mòrt.

A sa gènt qu' havia de vení de sa *part des Mòro* li ha mancat un vapor per passatge. ¡Quina llástima! ara es fondistes haurán de tirá ses grans provisions que tenian fètes.

Diuen qu' es de s' escuadra inglesa prénen *apuntes* per ferné d' iguals de *Fires*, à Inglaterra; però no hey ha que tema, mentres no s' en menin una comissió de mallorquins, no son capassos per còses còm aquestes.

Si acás, horabaxench, te pegás sa bojera de vení à guaytà à n' aquestes *Fèstes*, no entris dins Ciutat perque t' agafaria pò; à s' Arraval has d' investí, y si heu vòls veure milló, puja dalt sa murada y acluca un uy: t' assemblará es dia de tots Sants, es vespre, dins *Son Tril-lo*.

M' ha agafat subèch; amb un' altra, Tòfol, te donaré conta de lo que succehesca.

JOLIÀ CAMALI.

SA FONT DE LA VILA.

DEDICADA Á DON JUSEP MARTÍ.

A la vila hey ha una síquia
Que vé d' una font preciosa;
Plèna d' un aygo verdosa,
Que mereix está en relliquia;
Y per repartirla hey ha
Persones de molt d' arraygo;
Qu' enténen axò de s' aygo,
Y 's còm l' han d' aprofitá.

¡Sí, Pepet!
¿Que téns sèt?
Vina, jò 't duré à abeurá.

Jò 't duré al uy de sa font,
Y quant beurás de s' aygo rica
Sentirás una *musica*
De grandòs, devall un pònt.
Rès allá t' hi faltará
Per beure s' aygo ben fresca.
Sucre-esponjat de verdesca
Hey podrás y tot muyá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Podrás beure y refrescá.

Veurás una òbra qu'admira.
Devall tèrra foradàren,
Y en qu'es diu si l'esgarràren
Es ben cèrt que s' aygo hey tira.
Es d' hòmos s' equivocá;
Y s' adagi ja mos diu
Qu' èrros de facultatiu
Sa tèrra los sòl tapá.
¡Sí, Pepet!
Acalèt;
Si t' en vòls desenganá.

Veurás còm s' aygo redòla
Dins es eubs de dèu molins;
Y quant cau allá dedins
Fa rodá més d' una mòla.
Veurás allá pròp volá
Una polseta molt fina
De sa flòr de sa farina
Qu' à dins sa síquia s' en vá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Tasta aquesta aygo de pá.

Veurás quant sa molinera
Renta s' aygo, y hey fá bugada;
Y li trèu sa verinada,
Freganhi sa graxonera.
Sempre has sentit alabá
Per còsa neta es sabó;
Y qu' era tan hò es carbó
Per s' aygo desinfectá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Aquest xarumbo es ben sá.

Veurás un pòch més avall
Llauradós que tèrra hey tiran;
Y calapòts qu' es retgiran
Si hey abeuran cap cavall.
Veurás que dedins hey créxan
Algues, còm si fòs la má.
Veurás també lo qu' hey déxan
Es qu' hey van à passetjá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt
Beu aquest licor tan clá.

Que si n' umpls un botilet,
Y el col-lòques quantre es sòl;
Hey veurás nadá amb estòl
Tota casta de peixet.
Sangonera qu' es belluga,
Gamba, anguila, cranch, serrá,
Sorell, jarret y llampuga,
Agostench y calamá.

¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Podrás un lòu bròu tastá.

Y si arribau sense obstacle,
Quant farà caló à les totes,
Dins sa font coranta gotes,
Tenhó per patènt miracle.
Si prèns es bañs qualque dia
Per peresa d' aná à má,
Nadarás en compaña
De peixos, licors y pá.
¡Sí, Pepet!
Si téns sèt,
Bèu y fèt estramonciá.

PEP D' AUBEÑA.

ARREPENTIMENT.

ALTRE TRADUCCIÓ DE LA GAVIOTA DEDICADA
TAMBÉ À N' EN RAMIONS.

Hey havia una vegada un pobre tan pobre que no tenia rès per porè vestí es vuyté infant que Déu li anava à enviá ni per espasá sa fam d' ets altres sèt.

Un dia sortí de ca-séua perque li xapava es cò sentirlòs plorá y demanarlí pá. Es posá à caminá, sense sèbre ahont y després d' havè estat caminant tot lo sant dia es trobá à sa vesprada à sa porta d' una còva de lladres.

Es capitá sortí à sa porta. ¡Vaja quin homo tan horrible qu' era aquell capitá!
—¿Qui ets? (li va preguntá.)

—Señó, (respongué es pobret posant-sè de jonayons,) me mat vostè si vòl y hey tè gust: som un infelís, qu' à ningú fas mal y qu' he fuyt de ca-méua per no sentí es méus pobres infants demanant-mè pa que no los puch doná.

Es capitá tengué llástima de sa séua misèria y haventlí dat menjá y regalantlí una bossa de doblés y un cavall, li va dí:

—Vestén y quant es téu fíy vénga à n' el mon, avisèm y seré es séu padrí.

L' homo s' en torná à ca-séua, tan plè d' alegría qu' es cò no li cabia dins es pit.

—¡Ja menjarán es méus fíys! ¡y quin *gaudeamus* hey haurá à casa, amb so bateix de s' altra qu' está en camí!

Va arribá, pues, y ja havia nat es fíy y estava à n' es llit amb sa mare. Totduna s' en aná à sa còva y digué à n' es lladre lo qu' havia succehit, y es lladre va prometre qu' aquella nit estaria à l' Iglesia y compliria sa paraula dada. Axi heu fé, agontá s' infant á sa pica batismal y li regalá un sach plè d' or.

Pero poch témps després es nin morí y s' en aná à n' el Cèl. Sant Pere, qu' estava á sa porta, li va dí que passás endevant: pero éll li respongué:

—Perdon vostè, pero jo no entr' si no entra amb mí es méu padrí.»

—¿Y qui es es téu padrí? (li preguntá Sant Pere.)

—Es capitá de lladres. (contestá s' infant.)

—Ydo, fiet, (afagi Sant Pere), tú pòts entrá quant te don la gana: pero un lladre, ni amb xocolate.

Es nin s' assegué à sa porta, molt trist y amb sa má posada à sa galta. Doná es cás que passá per allá la Mare de Déu, y li digué:

—¿Perque no entres, angelèt?

Es nin respongué que no volia entrá si no entrava es séu padrí y Sant Pere afagi per son conta qu' axo era demaná impossibles; pero s' infant se posá ajonyat amb ses manetes plegades y plorá tant, que la Vèrge, qu' es Mare de Misericordia se compati de son doló. La Vèrge s' en aná y torná amb una copeta d' or en ses mans, y donantlè à n' es nin li digué:

—Vés à cercá es téu padrí, y diguelí que m' enviay aquesta copa plèna de llágrimes d' arrepentiment, y llavò porá entrá amb tú à n' el Cèl. Posèt aquestes ales de plata y comensa à volá.

Es lladre estava dormint à una peña amb so trabuch amb una má y un puñal amb s' altre. Quant despertá vé devant d' éll y assegut à una mata d' esprigol à un hermós nin núu, amb ses ales de plata que resplandian à n' es sòl y una copa d' or en sa má.

Es lladre sa fregá ets uys creguent qu' estava somiant; però es nin li digué:

—Nó, no cregues qu' estás somiant. Jo som es téu fiól.

Y li contá tot lo qu' havia passat. Llavò es cò d' es lladre s' obrí còm una magrana y es séus uys royavan aygo còm una font. Es séu dolor fonch tan fòrt y tan viu son arrepentiment, que li traspasaren es pit còm à dos puñals y se morí. Llavò es nin prengué amb una má s' ánima d' es séu padrí y amb s' altre sa copa plèna de llágrimes d' arrepentiment y tots dos entràren sens' estorb en el Cèl, ahont vulga Déu qu' entrem nòltros també, estimats lectors de L' IGNORANCIA.

PEP DE PALMA.

UN PÍ.

—Digaumè, caminé, ¿qu' es aquest pí
Qu' han dexat caure en mitx des bòn camí?
Donau part à n' es Batle. Es lleñatés
Porian fé qu' hagués caygut en vés
De la veynada tèrra.

—Es qu' es pí es des Marquès de la Mamèrra.
—¡Ah! ¡si es pí es des Marquès de la Mamèrra!...

—¡Y maldament que sia de Sant Pere!
¿Perque no 'l llevan prést? ¿Perque aquí espera
Es señó que se sèch? Feys que 'l s' en duga
Qu' aquí es pí estorba perque puga

Passarné cap persona.
—Es que 'l vol per fé bigues de tafona.
—¡Ah! ¡Si 'l vol per fé bigues de tafona!.....

Si li tayás al manco aquestes rames,
Y li escapsás un pòch ses demés cames,
Es perjuy que 's causás fora més pòch,
Donchs sempre quedaria un pòch de llòch
P' es pas de carro encara.
—Es que diuen que 's mal tayarles ara.
—¡Ah! ¡Si diuen que 's mal tayarles ara!.....

Emperò es primé 'l públich que ningú;
Y ara pateix tothòm per amor d' ú;
Y no es just qu' es pecat des lleñaté
D' aquí qu' arrib sa lluna de Jané.
Heu pach qui rès no 'n és.
—Es qu' axí li convé al señó Marqués.
—¡¡¡Ah!!!... ¡Si axí li convé al señó Marqués;
Fét contes, caminé, que no he dit rès!.....

PEP D' AUBEÑA.

XEREMIADES.

Ses vertaderes *Fires* varen essé à
Plassa que diumenge estava plena de
tota casta de fruyta y de verdura, perque
lo qu' es en el Real debades cercarem
veure qu' era lo qu' hey venian. No rès.

Vat' aquí ses barraques qu' hey havia:

Una de café.

Una d' aygo amb néu.

Una de ventays.

Y una de llibres y papés.

Hey havia un' altre casta de barraques
adornades plenes de monèyes y ninetes
maques qu' esperavan concertadó.

Les venian à espéra y à censal y per
cèrt que n' hi havia de ben maques que
no sòls feyan *uè* y deyan *Papá* y *Mamá*
sinó que tenian altres qualidats molt
bònes y agradables; però per concertar-
les era precis valersé de *corredó* amb
títol de Vicari y devant testimonis.

Es dilluns benehíren ses banderes
de *Sa Creu Ròtja*, à Sant Jaume, y cri-
dàren s'atenció dues còses: qu' es sitials
apareyats per ses Autoritats superiors
estavan buyts, y qu' alguns señós pre-
nian ses señores convidades à brasset y
les acompanyavan à seure. Dirán lo que
voldrán, però aquesta casta de *galante-
ries* fa *Casino*.

Encara que haja plogut no vol dí rès;
axí mateix, en hòn dilluns, marcàren
ses tronetes. Valga que ja han nombrat
Jurat per examiná s' única *Memòria*
presentada sobre sa *canalisació d' aygos*.

La còsa marxa. Per ara beguem ceri-
gòt y à racció.

¿Que no sabeu perqu' es qu' han fét
ses *Fires* fora de la Ciutat? Per una rahó

molt senzilla; perqu' aquestes *Fires* son
ses de *Buñol*.....a.

Es tòros pegàren bé de tot, però sa
primera Espasa abans de matarné un
ley aficá 37 vegades. Molta generació;
se calculan sobre cinch mil jornals per-
duts. ¡Y llavò dirán que som uns vagos!

Es fochs váran esse molt garrits; à
lo derré sortí flametjant es nòm de Ra-
mon Lull (en forasté) demunt una cas-
cada d' aygo encèsa. Jo tròb qu' axò
s' havia de fé en mitx de má.

De segú qu' haurian estat millós si
los haguèssen colocat à un punt més
visible.

Tenguèren còses hònes y còses tal
quals y lo més dolent de tot que dura-
ren poch témps.

Sa gént que va comparexa à veure es
fochs artificials à n' es *Real* de sa *Fira*,
se calcula amb unes 25,000 ànimes.

Ses señoretas que pateixan d' uys de
polls y ses mamays que calsan botes es-
tretes se devertíren molt passejantsé per
La Pursiana, amb sos munts de terra y
pédres qu' hey trobavan.

Tal vòlta no espedregàren per pò des
Còs d' Engiñés militars; perqu' aquell
terré es de *La Plassa*, sa rebblada y tot.

A la Rambla dimars decapvespre pre-
senciàrem un fét que demòstra qu' es Mu-
nicipals, inclús es Cabo, necessitan rē-
bre unes quantes llissons d' educació.
Es pegá sempre está mal fét maldament
sia amb sa rahó; y es pegá à un atlot de
bé que no ha comès cap falta, sense més
motiu que per ferló botí d' un padrís y
acomodarhi unes señores conegudes es
tot quant hey ha que veure.

Si importa anomená persones, les ano-
menarém.

—¿Véres es ball?
—A fòrsa de sempentes.
—Ydò: bé estás. Jo, no: Ni amb sem-
pentes ni sense.

—¿Véres corre ets inglesos?
—Jo, no.
—Ni jo tampoch. Bé; que ja los havia
vist corre es dilluns de demunt sa mu-
rada quant fogian de Mallorca, per no
sentí sa fregidina de s' oli.

O es *Real* de sa *Fira* es massa gran
ó s' orquesta qu' hey tòca es massa peti-
ta. Més de dues tèrses parts des qu' hey
van no la séntan.

A nit passada deya un andalús per
dalt la *Pursiana*.

—¿A ezo llaman *Real*? ¡*Maria Zanti-
zima!* ¡Y no llega à zer maravedí!

Nòltros tenim pò qu' aquest *Real* no
acapia amb un *dineret*..... després de
cantat es *Te-Deum*, còm se supòsa.

Y à propòsit de *Te-Deum*; preanunciat
abans de sèbre s' éxit de ses *Fires*; ¿de
que serán les gracies donades à Déu;
d' havè anat bé ó d' havè anat malament?

Ses *Fires* de Ciutat dedicades à Sant
Ramon y à Santa Catalina còm à patrons
de Palma, porian també havè estat de-
dicades à *SenSa Bestiá*. Y sinó qu' heu
diga es camp d' En Serralta.

A sa funció d' es prèmis de sa virtut
sa Junta, segurament per exercitá ses
virtuts de sa modèstia, s' humildat y sa
pobresa, no hey va dú ses cadires fins
que ses señores convidades les hagué-
ren mesté; y va esperá s' agraná es salon
quant ja n' hi havia d' aquestes, ni hey
dugué sa taula de sa presidènciá fins
que váran veure qu' hey feya falta.

—¿Y no li donàren prèmi?
—Crech que no. Per axò n' hi feym
una menció honorífica.

Ahí dematí encara no hey havia cap
solicitant per corre à ses corregudes de
cavalls d' avuy. Axò devia essé per no
poré pagá es dos duros d' inscripció.

Ara qu' han llevat aquest dret de ma-
trícula, podrá essé que tropian qui vulga
corre, per veure de goñá es prèmis de
cènt pesetes qu' hey ha oferits.

COVERBOS.

Premiats en el Certámen de L' IGNORANCIA.

Lema:
Bòns son dos duros (per qui los haurá.)

Un ex-Retgidó amich méu me contava
s' altre dia aquest pás:

«Quant s' Ajuntament nòstro va fé
aquelles fèstes y alimares, amb motiu
de sa venguda de ses tròpes del Nort,
un conegut me doná s' enborabona per
lo bé qu' havia quedat y lo que s' havia
lluhit s' Ajuntament en aquella ocasió.

Jo, qu' à les hores era de La Sala, vatx
respòndre amb modèstia:

—S' Ajuntament no ha fét sinó lo que
deu. Era còsa d' axò.

—¡A poch, à poch! S' Ajuntament s' es

lluhit y ha sabut quedá bé: però no digues qu'haja fét lo que deü.

—¿Que vòls dí?

—Que s' Ajuntament, per fé lo que deü, havia de gastá 500,000 duros.»

* *

Un encausat per ròbo deya à n'es Jutge, per disculpa:

—¿Que vòl que li diga, señó! Jo no hey puch fé de més: en dia que puch agafá qualque còsa, no m'en sé está: sa voluntat de robá pòt més que jo: es questió d'instint: me perdon, señó, que jo no 'u fás per mal, sinó perque ténch aquest malàhit instint de robá.....

—¿Que vòls que t diga, fiet! (li responia es Jutge.) Jo no hey puch fé de més: en dia que puch havé un lladre, tampoch no m'en sé está; y no 'u fás per mal: totduna em péga aquest instint d'enviarló à presili.

* *

«Qui vòl bistia sense vici, (diu s'adagi,) que vaja à pèu.»

Per axò un mercadé de bestia, una vegada qu'un señó molt rich li demanava, à qualsevòl prèu, un cavall es milló de tots, hò, caminant, ximple, ben plantat, sense lletjura ni defècte; s'en aná dins s'estable, y traguent un cavall-pare y una égo, allargá es dos cabestrells à n'aquell señó, diguentli:

—Ténga, Don Frenando: vat'aquí material abastament p'es cavall que vosté demana. Ara, vosté mateix que 'l s'arregli à n'es séu gust.

* *

—¿No sabeu, germanets, (deya es Vicari de Buja), perqu'es que van sempre plegats el sisé y el seté Manament? Perque un y altra vénen à essé allò que diuen *caru y unglá*.

* *

Ja sabeu, lectors encara qu'ignorants, qu'à cada vila hey sòl havé un llinatge ó dos molt numerosos, còm es are, à Sòlle Canals; à Felanitx Adrovés ó Obradós; à sa Pobra Palous; à Andraitx Monés ó Alemañys; etc.

Ydò hòno: veureu qu'un diumenge à vespre à Andraitx feyan comèdia. Es Teatro estava que no hey porian aficá una guya: tot plè de dalt à baix. Per paga, sa funció era hòna: aquell vespre feyan *Don Cuan Tenorio y El puñal del godó*.....

Amb axò arribáren dos sollerichs que volian veure sa comèdia, y còm véran allò tan plè, un digué à s'altra:

—Toka, toka, Tumeu, anemmusnè, ke nu kabem en llok.....

—Esperet, (digué s'altre), veurás ke d'aviat trubarém puestu.....

Y alsant la veu exclamá:

—¿Kavallés, à kan Muné s'hi ha kalat fok!!

Amb un santiamen romanguéran buy-

des unes quantes dotzenes de cadires, y es dos compares tenguéren lloch abastament ahont seura y veure sa funció.

* *

Un altre pás diferent d'aquest s'estravengué à Alaró, també per còsa de comèdia.

Ja sabeu s'adagi que tant ofén ets alaronés: «Alaró, lladre ó traidó.»

Ydò uns comedians de *la legua* hey anáren à doná comedies, y per primera anunciaren: *Diego Corrientes ó El Bandido generoso*.

Còm qu'aquest es drama qu'hey surt molta gènt, haguéran d'*echá mano* d'uns quants bergantells des pòble, perqu'es personal de sa Compañia no bastava; y en es cartell que posáren en mitx de Plassa, hey escriguéren:

NOTA. *Los papeles de bandidos los harán algunos aficionados de este pueblo.*

¡Ah, fiys méus! Quant ets alaronés véren allò, heu prenguéran à mala banda, y abans de s'hora de sa funció, sa Compañia ja fugia cap à Ciutat, encalsada à crits y à pedrades.

* *

Un pobre mestret d'escòla d'un llogaret de sa muntaña, que còm es de costum li devian devés coranta pagues, va rèbre sa visita de s'Inspectó, qu'era forasté, y aquest li deya:

—¿Oh! ¡qué ayres tan puros respiran Vdes. aquí! esto es delicioso: ¡qué ayre tan saludable!

—¿Ay, señor! (responia es mestret capetjant), *el Buen Jesús no lo dá ni lo lleva todo.*

—¿Qué quiere V. decir?

—*Quiero desir que ya que nos lleva el pan, nos deca el aire, y de aire vive un hombre.*

S'Inspectó anava à esclafi; però llavò se begué sa riaya, y vá doná un hòn *re-cipe* à n'es Baile, que regularment no degué serví de rès.

* *

Dos pagesos, un jove y un véy, venian à Ciutat amb so ferro-carril.

Còm s'aturaren à una estació, es véy, que s'havia mitx condormit, obrí ets uys y demaná à n'es jove:

—¿Quina estació es aquesta?

Es bergantell que perqu'havia anat un poch à escòla, presumia de lletrut, guaytá à sa portalera, y llegint unes lletres gròsses que vé demunt un portal, contestá:

—¿Retrete!

—Tòca, ydò, (digué es véy), devallem un'estona à beure un glop ó à pegá una bocinada.

* *

He llegit, (no 'm recòrda ahont), que una vegada se presentá un aliardó à Sant Francisco de Sales, à veure si li faria es favó de dexarli deü escuts.

Es Sant Bisbe obrí es calaxòt de s'arquilla, y li va dí:

—Jau, germanet: m'estim més darvosnè cinch, y los vos regal, que no dexarvosnè deü; y axí vos y jo no hey perdem tant.

* *

Es nòstro missè Roca (al Cèl sia éll), va expresá es matex pensament amb aquesta copla, que conèxen molts de mallorquins:

Un dia em va demaná
Un professó de tassetes
Li dexás dues pessetes,
Y jò li dich:—Molt bé está:
Passa per aquí demá:
Dues no t'en dexaré,
Però una t'en daré,
Y corrent igual fortuna,
Tú en pèrds una, jò en pèrd una,
Jò en guañy una, y tú també.

* *

—A n'aquest mon (deya un filosòf de Muro), hey ha tants de matrimonis infelissos ó esgarrats, perque moltes jovesanes empran en fé *filats* es tèmps qu'haurian d'aprofitá en fé *gábies*.

* *

Se morí sa dòna d'un millonari gruxat de toix, y no més per fé ostentació encarregá uns funerals amb totes ses campanilles.

Ets amichs se feyan lléngos d'alabá es *túmulo* y lo fòrt que cantavan es primatxés y sa gruxa de ses atxes.

Uns quants dies després, li presentáren es contes de la Parròquia, des ceré, fossé, etc., y quant hagué sumat y va veure que pajava pròp de quatracentes lliures, exclamá:

—¿Re-de-palleta, quina pindola! ¡just per enterrá sa dòna! Casi, casi, per axò, em pens que m'estimaria més que no es fós mòrta!....

* *

SES NOVES BENAVENTURANSES.

Benaventurats es qui ténen empleo des Govern, perque de élls es el reyne de la malfanería.

Benaventurats es tòrts, perque no més véuen el mon per un forat.

Benaventurats es cégos, perque no 'l véuen per un forat y tot.

Benaventurats es qui no sáben llegi ni escriure, perque s'estaúvian torns de cap.

Benaventurats es qui ja moríren, perque no son estats à tèmps à s'enforná.

Benaventurats es qui encara han de néxa, perque vendrá dia que se riurán de nòltros.

Benaventurats es cóxos, perqu'encara s'aguantan d'un pèu.

Y benaventurats aquells qui deuen y no pagan, perque de élls es el reyne de los deutes.

* *

Palma 8 Set. de 1881. Amigo Tofol: si no vols venir a ses Fires no importa, basta que te soscrigas a L' Ignorancia Ilustrada. Per un improntu, sabrás que después de dos o tres anys de conversa y escrivre

sobre ses Fires y Festes ha arribat s' hora de ferli y can tot es moment els mallorquins amb s' activitat que los caracteriza se preparan per respondre a s' invitació que los dirigiren per exposa es seus treballs.

Valga que sa gant objecte

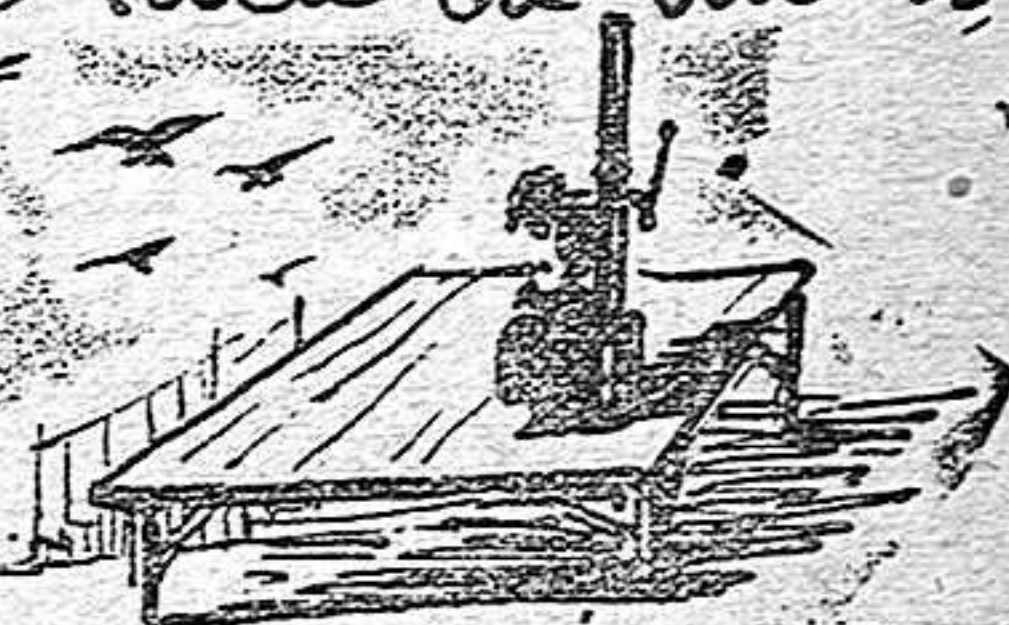
Tunta se destapina replé de mérit

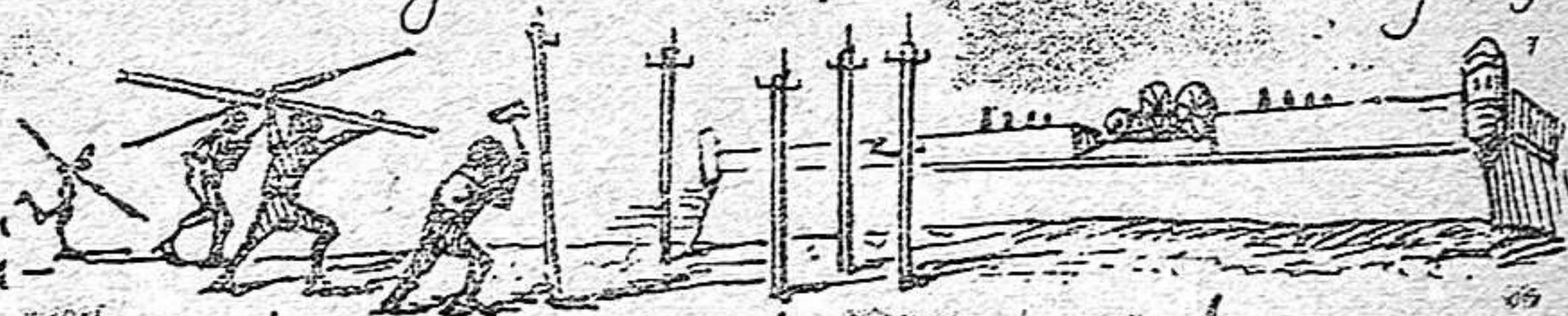
per una tómbola, y que tengueren sa bona idea de du al

Real de la Feria allá ahon davan volta de garrot, y ara hey han

alset una teringa de barraques artístiques per firecos y per vendrecht melons y moriatos, si n' hi diuen y ay go zelada.

y per ayò tots es qui s' oferiren a fe feyna gratis per no res han treginat y cavet lo que no te pots imaginá. Es bestia, segons diuen ja no l' han de maná dius la Fiera porque es un poch mal pla. Ne vist est arrens y banderoles y fanalets acostumat, y si es ve que ayò no tendrá gran novetat en cambi tendrem bells de boleros al estil del país, cosa que no mes se ven un pich cada añ a totes ses festes de Cervi. Per uny ja basta, Tofol, mes envant malavetjaré posarte al corrent de tot. Tu comandas etc. Joliá Carnals.